Euroopa Parlament
2024-2029

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

2024/2081(INI)

16.12.2024

ARVAMUS

Esitaja: naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon

Saaja: väliskomisjon

inimõigusi ja demokraatiat maailmas ning Euroopa Liidu poliitikat selles valdkonnas käsitleva 2024. aasta aruande kohta
(2024/2081(INI))

Arvamuse raportöör: Abir Al-Sahlani

PA_NonLeg

MUUDATUSETTEPANEKUD

Naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse komisjon esitab väliskomisjonile kui vastutavale komisjonile järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 15

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
– võttes arvesse 25. septembril 2015. aastal vastu võetud ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, eelkõige selle eesmärke nr 1, 4, 5, 8, 10 ja 16,	– võttes arvesse 25. septembril 2015. aastal vastu võetud ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, eelkõige selle eesmärke nr 1, ***3,*** 4, 5, 8, 10 ja 16,

Muudatusettepanek 2

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 24 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse ELi LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegiat 2020–2025,

Muudatusettepanek 3

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 48 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse oma 14. märtsi 2024. aasta resolutsiooni repressiivse keskkonna kohta Afganistanis, sealhulgas avalike hukkamiste ja naistevastase vägivalla kohta[1a],

[1a] Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2024)0160.

Muudatusettepanek 4

Resolutsiooni ettepanek
Volitus 48 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	– võttes arvesse naiste diskrimineerimise likvideerimise komitee järeldusi Poola abordiseaduse kohta (2024/2867(RSP)),

Muudatusettepanek 5

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus A

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
A. arvestades, et EL rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2; arvestades, et ELi ülemaailmses tegevuses juhindutakse inimõiguste universaalsusest ja jagamatusest ning asjaolust, et inimõiguste ja demokraatia tulemuslik kaitse on ELi välistegevuse keskmes;	A. arvestades, et EL rajaneb sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste austamine, nagu on sätestatud ELi lepingu artiklis 2; arvestades, et ***soolise võrdõiguslikkuse edendamine ja naiste, eelkõige maapiirkondades, vähearenenud ja äärepoolsetes piirkondades elavate naiste õiguste toetamine tugevdab ELi pühendumust nendele väärtustele;*** arvestades, et ELi ülemaailmses tegevuses juhindutakse inimõiguste universaalsusest ja jagamatusest ning asjaolust, et inimõiguste ja demokraatia tulemuslik kaitse on ELi välistegevuse keskmes;

Muudatusettepanek 6

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus C

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
C. arvestades, et demokraatlikud süsteemid on ***kõige sobivamad selleks***, ***et tagada*** igale inimesele ***võimalus*** kasutada	C. arvestades, et demokraatlikud süsteemid on ***ainsad seda liiki süsteemid***, ***mis tagavad*** igale inimesele ***võimaluse***

oma inimõigusi; arvestades, et reeglitel põhinev mitmepoolsus on demokraatlike riikide kaitsmiseks parim organisatsiooniline süsteem;	kasutada oma inimõigusi; arvestades, et reeglitel põhinev mitmepoolsus on demokraatlike riikide kaitsmiseks parim organisatsiooniline süsteem;

Muudatusettepanek 7
Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus E

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
E. arvestades, et autoritaarsuse, illiberalismi ja populismi tõus ***ohustab*** ülemaailmset reeglitel põhinevat korda, inimõiguste kaitset ja edendamist maailmas ning ELi aluseks olevaid väärtusi ja põhimõtteid;	E. arvestades, et autoritaarsuse, illiberalismi ja populismi tõus***, tagasilangus soolises võrdõiguslikkuses ja põhiõigustes, sealhulgas naiste õigustes, ning homofoobsete ja transsoolistevastaste avalduste sagenemine ohustavad*** ülemaailmset reeglitel põhinevat korda, inimõiguste kaitset ja edendamist maailmas***, võrdsete võimaluste kaitset*** ning ELi aluseks olevaid väärtusi ja põhimõtteid;

Muudatusettepanek 8

Resolutsiooni ettepaneku projekt
Põhjendus E a (uus)

Resolutsiooni ettepaneku projekt	*Muudatusettepanek*
	Ea. arvestades, et Pekingi deklaratsiooni ja tegevusprogrammi peetakse ülemaailmse soolise võrdõiguslikkuse alase tegevuse pöördepunktiks ning et 2025. aastal tähistatakse selle 30. aastapäeva;

Muudatusettepanek 9

Resolutsiooni ettepaneku projekt
Põhjendus E b (uus)

Resolutsiooni ettepaneku projekt	*Muudatusettepanek*
	Eb. arvestades, et 1994. aastal Kairos toimunud rahvastiku ja arengu rahvusvahelisel konverentsil ja sellele järgnenud WHO ülemaailmses reproduktiivtervise strateegias rõhutati kõigi inimeste õigust saavutada seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste vallas rangeimad standardid;

Muudatusettepanek 10

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus E c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ec. arvestades, et sooline võrdõiguslikkus on vabade ja võrdsete ühiskondade arengu jaoks väga tähtis; arvestades, et naiste, tütarlaste ja mittebinaarsete inimeste inimõigused ei ole paljudes maailma osades ikka veel tagatud ning et paljudes riikides kodanikuühiskonna organisatsioonide, eelkõige naiste õiguste, põlisrahvaste ja rohujuuretasandi organisatsioonide tegevusruum aheneb;

Muudatusettepanek 11

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus G a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ga. arvestades, et Istanbuli konventsioonis, millega Euroopa Liit hiljuti ühines (kuigi selle on ratifitseerinud vaid mõned liikmesriigid), kinnitatakse, et relvakonfliktid toovad kaasa korduvad inimõiguste rikkumised, mis mõjutavad tsiviilelanikke, eriti naisi, kes langevad laiaulatusliku või sagedase vägistamise ja seksuaalvägivalla ohvriks,

	ning soolise vägivalla võimaliku suurenemise konfliktide ajal ja pärast neid; arvestades, et eespool nimetatud konventsioonis on naistevastane vägivald määratletud inimõiguste rikkumisena;

Muudatusettepanek 12

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus H a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ha. arvestades, et rahvusvahelistes ja Euroopa inimõigustealastes õigusaktides, nagu kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvaheline pakt ning majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvaheline pakt, naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise konventsioon ja Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, kaitstakse seksuaal- ja reproduktiivõigusi inimõigustena ning need moodustavad olulise osa terviklikus tervishoiuteenuste osutamises; arvestades, et tervisega seotud õigused, eriti seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused, on naiste põhiõigused ning neid tuleks tugevdada ja neid ei tohi mitte mingil viisil vähendada ega tühistada; arvestades, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste teostamine on inimväärikuse oluline osa ning on lahutamatult seotud võitlusega soolise vägivalla vastu ja paljude muude inimõiguste saavutamisega, nagu inimese õigus elule, tervisele, eraelu puutumatusele, isiku turvalisusele, mittediskrimineerimisele, võrdsusele seaduse ees ning kaitsele piinamise ja muu julma, ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise eest;

Muudatusettepanek 13
Resolutsiooni ettepanek

Põhjendus I

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
I. arvestades, et inimõiguste kaitsjad ning kodanikuühiskonna organisatsioonid on hädavajalikud liitlased ELi püüdlustes kaitsta ja edendada inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki ning ennetada konflikte kogu maailmas; arvestades, et valitsused kogu maailmas tsenseerivad, vaigistavad ja ahistavad üha enam inimõiguste kaitsjaid ja kodanikuühiskonna organisatsioone nende töös; arvestades, et selline käitumine hõlmab üldsuse osalemise vastaseid strateegilisi hagisid, valitsuse piiravat poliitikat, laimukampaaniaid, diskrimineerimist ja hirmutamist või vägivalda, sealhulgas kohtuväliseid hukkamisi, inimröövе ning meelevaldset vahistamist ja kinnipidamist; arvestades, et inimõiguste kaitsjate vastu suunatud rünnakud on üha enam suunatud ka nende perekondade ja kogukondade vastu;	I. arvestades, et inimõiguste kaitsjad***, naisõiguslased*** ning kodanikuühiskonna organisatsioonid on hädavajalikud liitlased ELi püüdlustes kaitsta ja edendada inimõigusi, ***võrdseid võimalusi,*** demokraatiat ja õigusriiki ning ennetada konflikte kogu maailmas; arvestades, et valitsused ***ja valitsusvälised osalejad*** kogu maailmas tsenseerivad, vaigistavad ja ahistavad üha enam inimõiguste kaitsjaid ja kodanikuühiskonna organisatsioone nende töös; arvestades, et selline käitumine hõlmab üldsuse osalemise vastaseid strateegilisi hagisid, valitsuse piiravat poliitikat, laimukampaaniaid, diskrimineerimist ja hirmutamist või vägivalda, sealhulgas kohtuväliseid hukkamisi, inimröövе ning meelevaldset vahistamist ja kinnipidamist; arvestades, et inimõiguste kaitsjate vastu suunatud rünnakud on üha enam suunatud ka nende perekondade ja kogukondade vastu; ***arvestades, et naissoost inimõiguste kaitsjad ja kodanikuühiskonna organisatsioonid, kes tegelevad soolise võrdõiguslikkuse, naiste õiguste ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õigustega, puutuvad endiselt kokku sellega, et neil lastakse nende väga vajalikku tööd järjest vähem teha ning neid ähvardatakse vägivallaga, ahistatakse ja hirmutatakse; arvestades, et rünnakud naiste õiguste, naiste õiguste kaitsjate, aktivistide ja ajakirjanike vastu on levinud taktika, mida demokraatiavastased osalejad kasutavad, et õõnestada veelgi enam õigusi ja vabadusi nii ELis kui ka kogu maailmas;***

Muudatusettepanek 14

Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus I a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ia. arvestades, et rahvusvahelise naissoost inimõiguste kaitsjate päeva puhul tehtud ühisavalduses rõhutasid mitmed ÜRO eriraportöörid, et naissoost inimõiguste kaitsjad seisavad silmitsi majandusliku ja struktuurse diskrimineerimise lisatõketega, samuti ainulaadsete probleemidega, mis tulenevad naiste sügavalt juurdunud diskrimineerimisest ning patriarhaalsetele ühiskondadele omastest soo ja seksuaalsusega seotud stereotüüpidest, ning seega peaks nende turvalisuse tagamine olema prioriteet; arvestades, et ÜRO Soolise Võrdõiguslikkuse ja Naiste Õiguste Edendamise Agentuuri 29. novembri 2022. aasta avalduses rahvusvahelise naissoost inimõiguste kaitsjate päeva puhul märgitakse, et „me peame tingimata naissoost inimõiguste kaitsjate elu ja tööd kaitsma“, et „nende õigus osaleda ja väljendada sõltumatut arvamust ei kuulu vaidlustamisele“ ning et oluline on tagada nende tööks „soodne keskkond, sealhulgas õigusaktid, mis kaitsevad ja toetavad neid ning tagavad nende ründajate vastutusele võtmise“;

Muudatusettepanek 15
Resolutsiooni ettepanek
Põhjendus J a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Ja. arvestades, et ehkki on tõendatud, et uued tehnoloogiad, sealhulgas sotsiaalmeedia ja tehisintellekt, mõjutavad negatiivselt demokraatiat, soolist võrdõiguslikkust ja inimõigusi üldisemalt, mõjutades näiteks demokraatlike valimiste tulemusi, võivad nad siiski pakkuda platvormi aktivistidele, eelkõige naisaktivistidele, kellel muidu ei ole võimalik oma eesmärkide nimel tegutseda ja kodanikuaktiivsust üles näidata; arvestades, et hiljuti vastu võetud

	tehisintellekti, inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki käsitleva Euroopa Nõukogu raamkonventsiooni eesmärk on tagada tehisintellektisüsteemide kohaldamisel inimõiguste, demokraatia, soolise võrdõiguslikkuse ja õigusriigi põhimõtte austamine; arvestades, et selle lepinguga luuakse õigusraamistik, mis hõlmab tehisintellektisüsteemide kogu olelusringi ja milles käsitletakse seonduvaid riske, nagu naistevastane vägivald, ning edendatakse samal ajal vastutustundlikku innovatsiooni;

Muudatusettepanek 16
Resolutsiooni ettepanek
Alapealkiri 1

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Demokraatia ja ***inimõigustega*** seotud üleilmsed probleemid	Demokraatia***, inimõiguste*** ja ***soolise võrdõiguslikkusega*** seotud üleilmsed probleemid

Muudatusettepanek 17
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. kinnitab veel kord inimõiguste universaalsust ja jagamatust ning iga inimese loomupärast väärikust; kinnitab veel kord ELi ja selle liikmesriikide kohustust edendada ja kaitsta demokraatiat ja inimõiguste universaalsust kogu maailmas;	1. kinnitab veel kord inimõiguste universaalsust ja jagamatust ning iga inimese loomupärast väärikust; kinnitab veel kord ELi ja selle liikmesriikide kohustust edendada ja kaitsta demokraatiat ja inimõiguste universaalsust kogu maailmas; ***rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus on ELi põhiväärtus ning üks selle ühistest ja aluspõhimõtetest;***

Muudatusettepanek 18

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*

	1a. rõhutab, kui oluline on edendada kogu maailmas naiste õigusi ning meeste ja naiste võrdseid võimalusi, mis on inimõiguste teostamise seisukohast üliolulised; toonitab, et vaatamata edusammudele kannatavad naised ja tütarlapsed endiselt diskrimineerimise ja vägivalla all, eriti range islamirežiimiga riikides, ning et sellistes ühiskondades ei tagata naistele ja tütarlastele seaduse alusel võrdseid õigusi ega võrdset juurdepääsu haridusele, tervishoiule, inimväärsele tööle ega poliitilisele ja majanduslikule esindatusele;

Muudatusettepanek 19

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 1 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1b. rõhutab, kui oluline on suurendada naiste osalemist demokraatlikes süsteemides, et vähendada erinevust naiste esindatuses otsustusprotsessis; nõuab, et ELi välistegevus soodustaks naiste suuremat osalemist poliitikas, ettevõtluses ja kodanikuühiskonnas;

Muudatusettepanek 20
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 2

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. rõhutab, et inimõiguste ja põhivabaduste järgimine, kaitse ja kasutamine peab olema ELi välispoliitika nurgakivi; soovitab seetõttu tungivalt, et EL jääks edasipüüdlikuks oma kohustuses muuta inimõigused sujuvalt kõigi ELi poliitikavaldkondade keskseks osaks ning suurendada selles valdkonnas ELi sise- ja välispoliitika kooskõla;	2. rõhutab, et inimõiguste ja põhivabaduste järgimine, kaitse ja kasutamine peab olema ELi välispoliitika nurgakivi; soovitab seetõttu tungivalt, et EL jääks edasipüüdlikuks oma kohustuses muuta inimõigused sujuvalt kõigi ELi poliitikavaldkondade***, sealhulgas kaubanduslepingute*** keskseks osaks ning suurendada selles valdkonnas ELi sise- ja

välispoliitika kooskõla;

Muudatusettepanek 21
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 3

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. rõhutab, et EL peab olema täielikult valmis võitlema autoritaarsuse, illiberalismi ja populismi ***esilekerkimise*** ning üha suurenevate rünnakutega inimõiguste, demokraatia ja rahvusvahelise humanitaarõiguse universaalsuse vastu;	3. rõhutab, et EL peab olema täielikult valmis võitlema autoritaarsuse, illiberalismi ja populismi ***murettekitava esilekerkimisega, üleilmse tagasilangusega soolises võrdõiguslikkuses ja põhiõigustes, sealhulgas naiste õigustes, ning homofoobsete ja transsoolistevastaste avaldustega, mis kahjustavad kõige haavatavamate inimeste õigusi,*** ning üha suurenevate rünnakutega inimõiguste, demokraatia ja rahvusvahelise humanitaarõiguse universaalsuse vastu; ***rõhutab naiste õiguste, demokraatia ja õigusriigi vastastikust sõltuvust;***

Muudatusettepanek 22
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. mõistab hukka kogu maailmas sagenevad inimõiguste ning demokraatlike põhimõtete ja väärtuste rikkumised, nagu meelevaldsed vahistamised ja kinnipidamised, piinamine, kodanikuühiskonna ja poliitiliste oponentide mahasurumine, vägivalla ülemäärane kasutamine avaliku sektori asutuste poolt, tsensuurid ja ähvardused sõltumatule meediale, poliitilised rünnakud rahvusvaheliste institutsioonide vastu ning ebaseaduslike sõjameetodite üha sagedasem kasutamine, millega rikutakse raskelt rahvusvahelist humanitaarõigust ja inimõigustealast õigust; taunib demokraatlike institutsioonide ja	4. mõistab hukka kogu maailmas sagenevad inimõiguste ning demokraatlike põhimõtete ja väärtuste rikkumised, nagu meelevaldsed vahistamised ja kinnipidamised, piinamine, ***naiste suguelundite moonutamine,*** kodanikuühiskonna ja poliitiliste oponentide mahasurumine, vägivalla ülemäärane kasutamine avaliku sektori asutuste poolt, tsensuurid ja ähvardused sõltumatule meediale, poliitilised rünnakud rahvusvaheliste institutsioonide vastu ning ebaseaduslike sõjameetodite üha sagedasem kasutamine, millega rikutakse raskelt rahvusvahelist humanitaarõigust ja inimõigustealast õigust; taunib

protsesside kaitse nõrgenemist ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemist kogu maailmas;	demokraatlike institutsioonide ja protsesside kaitse nõrgenemist ja kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemist kogu maailmas***, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste kaitsjate ja ajakirjanike jaoks, kes on eriti ohustatud ja pidevalt sihikule võetud; mõistab lisaks hukka pideva tagasilanguse inimõiguste, eelkõige naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas; väljendab sügavat muret, et selle suundumuse raames toimub naiste õiguste ja soolise võrdõiguslikkuse algatuste sihipärane mahasurumine***;

Muudatusettepanek 23
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4a. mõistab hukka soolise võrdõiguslikkuse kriisi ja naiste jätkuva represseerimise kogu maailmas; mõistab täielikult hukka Talibani jätkuvad repressioonid ning naiste ja tütarlaste ränga väärkohtlemise Afganistanis, kus nad on jäetud ilma nende põhilistest inimõigustest ja võimalusest kasutada põhivabadusi; toob eelkõige esile hiljuti Afganistanis kehtestatud nn moraaliseaduse, millega tegelikult kõrvaldatakse naised avalikust elust; on solidaarne Afganistani ja muude riikide naiste ja tütarlastega; nõuab, et EL teeks tööd naiste õiguste taastamise ja laiendamise nimel Afganistanis ja ka mujal maailmas; mõistab hukka Afganistanis Talibani rakendatava laastava soolise apartheidi poliitika ning nõuab tungivalt, et de facto ametivõimud taastaksid viivitamata naiste ja tütarlaste täieliku, võrdse ja sisulise osalemise avalikus elus, eelkõige seoses juurdepääsuga haridusele, tervishoiule ja tööle; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid tunnistaksid soolise apartheidi

rahvusvahelises õiguses kuriteoks, et võtta Afganistan ja selle kuriteo eest vastutavad isikud vastutusele;

Muudatusettepanek 24
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4b. rõhutab, et seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused on põhilised inimõigused, mida tuleb kaitsta kogu maailmas, sealhulgas ELi liikmesriikides, ning väljendab sügavat muret ülemaailmsete tagasilöökide pärast soolise võrdõiguslikkuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ja seonduvate õiguste valdkonnas; kinnitab veel kord, et kvaliteetsete ja terviklike seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud teenuste keelamine on soolise vägivalla vorm; rõhutab, kui oluline on näidata eeskuju; nõuab tungivalt, et EL seaks seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste kättesaadavuse ning seonduvate õiguste kasutamise võimaldamise inimõiguste edendamisel ja kestliku arengu eesmärkide saavutamisel prioriteediks;

Muudatusettepanek 25
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4 c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4c. tuletab meelde, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste edendamine on soolise võrdõiguslikkuse kolmanda tegevuskava üks peamisi põhimõtteid; nõuab toetust inimõiguste kaitsjatele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes seisavad seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste ning seonduvate õiguste eest ja aitavad neid kättesaadavamaks muuta, ent kelle tööd

ohustab järjest enam kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemine; nõuab, et välditaks selliseid juhtumeid nagu Justyna Wydrzynska süüdimõistmine Poolas 2023. aasta märtsis; rõhutab, et humanitaarabi peab olema sootundlik, et see jõuaks kõige haavatavamate inimesteni; pooldab üldist juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele ning seonduvatele õigustele, eelkõige terviklikule pereplaneerimisele, rasestumisvastastele vahenditele, erapooletule teabele, sünnituseelsele, -aegsele ja -järgsele hooldusele, samuti HIV-ravile, sealhulgas kokkupuute-eelse ja -järgse profülaktika ravimitele; rõhutab, et naistel ja tütarlastel peab konfliktide ja sundrände ajal olema pidev juurdepääs seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele ning seonduvatele õigustele, sealhulgas ohutule sünnitamisele, pereplaneerimise teenustele, seaduslikule ja ohutule abordile ning vägistamisjärgsele kliinilisele ravile; nõuab rahaliste vahendite eraldamist olulistele ja elupäästvatele seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele kooskõlas ÜRO esmaste teenuste miinimumpaketiga;

Muudatusettepanek 26
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 4 d (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4d. väljendab muret soolise vägivalla, sealhulgas naiste suguelundite moonutamise, lapsega sõlmitud ja sundabielude, femitsiidi, auvägivalla ning naiste ja tütarlastega kaubitsemise ülemaailmse leviku pärast; kutsub ülemaailmseid osalejaid ja liikmesriike üles võtma kogu maailmas jõulisi meetmeid inimkaubanduse ja seksuaalse ärakasutamise ohvriks langevate naiste ja tütarlaste raske olukorra parandamiseks;

toetab pingutusi ohvrite päästmiseks ja rehabiliteerimiseks ning mees- ja naissoost õigusrikkujate rangeks vastutusele võtmiseks ja ümberkasvatamiseks; väljendab heameelt selle üle, et EL ühines Istanbuli konventsiooniga; taunib Türgi otsust konventsioonist taganeda ja sellest kõrvale jääda; nõuab tungivalt, et ülejäänud ELi liikmesriigid, st Bulgaaria, Tšehhi, Ungari, Leedu ja Slovakkia, ratifitseeriksid konventsiooni ja rakendaksid selle sätteid; rõhutab, kui oluline on tunnistada, et sooline vägivald on ELi toimimise lepingu artikli 83 lõike 1 kohaselt kuriteoliik; kordab, et vägistamine on endiselt üks kõige levinumaid inimõiguste rikkumisi kogu maailmas, ning rõhutab sellega seoses vägistamise nõusolekupõhisest määratlusest lähtuvate õigusaktide ning põhjaliku seksuaal- ja suhtehariduse tähtsust, ning kordab, et vägistamine määratletuna nõusoleku puudumise alusel tuleb ELi õiguses kriminaliseerida; nõuab tungivalt, et järgitaks ÜRO eriraportööri soovitust, et tuleks luua femitsiidi jälgimisalgatus[1a] (seal, kus seda veel ei ole), et femitsiidi jälgida ja esile tuua, parandada seeläbi poliitikat ja suurendada teadlikkust naiste soopõhisest tapmisest kui naistevastase vägivalla jätkumise fataalsest ilmingust; nõuab andmete registreerimist ametlikus mõrvastatistikas;

[1a] WAVE, https://wave-network.org/wp-content/uploads/WAVE_CountryReport2023.pdf, lk 67.

Muudatusettepanek 27

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 5

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*

5. võtab sügava murega teadmiseks jätkuva rahvusvahelise vastutuskriisi ning ülesande teha lõpp karistamatusele rahvusvaheliste inimõiguste ja humanitaarõiguse põhinormide rikkumise eest praegustes konfliktides kogu maailmas;	5. ***rõhutab, et naised ja tütarlapsed, sealhulgas LGBTIQ+-inimesed, on konfliktides teistest haavatavamad; mõistab hukka Venemaa provotseerimata ja ebaseadusliku sõja Ukraina vastu ning selle ebaproportsionaalsed tagajärjed naistele ja tütarlastele; tunnustab vapraid naisi, kes tegutsevad kohapeal esimeses kaitseliinis; nõuab, et Venemaa võetaks vastutusele naiste ja tütarlaste vastu suunatud kõigi inimõiguste rikkumiste eest, sealhulgas kõigi soolise vägivalla, näiteks seksuaalvägivalla, inimkaubanduse ja vägistamise juhtumite eest; nõuab, et kõigile ohvritele tagataks õiguskaitse kättesaadavus;*** võtab ***lisaks*** sügava murega teadmiseks jätkuva rahvusvahelise vastutuskriisi ning ülesande teha lõpp karistamatusele rahvusvaheliste inimõiguste ja humanitaarõiguse põhinormide rikkumise eest praegustes konfliktides kogu maailmas***, mis toob kaasa naiste ja tütarlaste õiguste rikkumise ning selliste piirkondade jätkuva olemasolu, kus tütarlapsed ja naised on sunnitud abielluma ilma nende nõusolekuta või kus inimkaubitsejad kaubitsevad nendega prostitutsiooni või sunniviisilise töö eesmärgil***;

Muudatusettepanek 28
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 6

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6. märgib rahuloluga, et kuigi inimõiguste vallas esineb kogu maailmas suuri probleeme, on mõnel pool tehtud ka suuri edusamme; rõhutab, et inimõiguste ja demokraatia valdkonnas on vaja strateegilisemat teabevahetust, levitades uudiseid heade tulemuste, poliitikameetmete ja parimate tavade kohta; toetab algatust „Head inimõigustealased lood“[9] kui viisi, kuidas jagada inimõiguste kohta positiivseid	6. märgib rahuloluga, et kuigi inimõiguste vallas esineb kogu maailmas suuri probleeme, on mõnel pool tehtud ka suuri edusamme; rõhutab, et inimõiguste ja demokraatia valdkonnas on vaja strateegilisemat teabevahetust, levitades uudiseid heade tulemuste, poliitikameetmete ja parimate tavade kohta; toetab algatust „Head inimõigustealased lood“[9] kui viisi, kuidas jagada inimõiguste kohta positiivseid lugusid; ***rõhutab naissoost inimõiguste***

lugusid;	***kaitsjate ja aktivistide töö tunnustamise, väärtustamise ja edendamise tähtsust; toetab Euroopa Parlamendi Sahharovi mõttevabaduse auhinna andmist, märkides, et kahel viimasel korral on see antud demokraatia ja inimõiguste nimel tegutsevatele naisaktivistidele, nimelt 2023. aastal Jina Mahsa Aminile ja Iraani protestiliikumisele „Naine, elu, vabadus“ ning 2024. aastal Venezuela demokraatlike jõudude juhile María Corina Machadole;***
[9] https://goodhumanrightsstories.net/.	[9] https://goodhumanrightsstories.net/.

Muudatusettepanek 29

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 7

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. märgib murega ***kasvavat lõhet*** kogu maailmas; rõhutab ELi vastutust jätkata kõikjal demokraatlike väärtuste ja põhimõtete ning inimõiguste, rahu ja väärikuse kaitsmist, mis on praeguse ülemaailmse ebastabiilse poliitika kontekstis veelgi olulisem; ***kutsub ELi üles jätkama*** erinevate sidusrühmadega suhtlemist ning kõikehõlmavate vahendite väljatöötamist inimõiguste ja demokraatia tugevdamiseks kogu maailmas;	7. märgib murega ***kasvavaid majanduslikke, hariduslikke, kultuurilisi, sotsiaalseid ja tehnoloogilisi lõhesid*** kogu maailmas; rõhutab ELi vastutust jätkata kõikjal demokraatlike väärtuste ja põhimõtete ning inimõiguste, rahu ja väärikuse kaitsmist, mis on praeguse ülemaailmse ebastabiilse poliitika kontekstis veelgi olulisem; ***nõuab, et EL jätkaks*** erinevate sidusrühmadega suhtlemist ***ja vajaduse korral läbirääkimisi*** ning kõikehõlmavate vahendite väljatöötamist inimõiguste ja demokraatia tugevdamiseks kogu maailmas;

Muudatusettepanek 30
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 27

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
27. rõhutab, et naiste õigused ja sooline	27. rõhutab, et naiste õigused ja sooline

võrdõiguslikkus on asendamatud ja jagamatud inimõigused, ***samuti*** õigusriigi ja vastupanuvõimeliste kaasavate demokraatlike riikide alus; taunib asjaolu, et miljonid naised ja tütarlapsed kogevad jätkuvalt diskrimineerimist ja vägivalda, eriti konfliktide tingimustes, ning nad jäetakse ilma nende väärikusest, autonoomiast ja isegi elust; nõuab, et EL, selle liikmesriigid ja sarnaselt meelestatud partnerid suurendaksid oma pingutusi, et tagada naiste ja tütarlaste inimõiguste täielik kasutamine ja kaitse; mõistab kõige karmimalt hukka üha sagenevad ***rünnakud*** seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste ***vastu*** kogu maailmas ning soolise vägivalla; väljendab heameelt ELi ühinemise üle Istanbuli konventsiooniga; nõuab, et EL ja tema rahvusvahelised partnerid teeksid ära rohkem selleks, et naised saaksid oma inimõigusi kasutada ***ja*** et ***neid koheldakse meestega võrdselt***; rõhutab vajadust jätkata pingutusi naiste suguelundite moonutamise ***tava*** täielikuks kaotamiseks;

võrdõiguslikkus on asendamatud ja jagamatud inimõigused, õigusriigi ja vastupanuvõimeliste kaasavate demokraatlike riikide alus ***ning ELi üks põhiväärtusi ning ühiseid ja aluspõhimõtteid***; taunib asjaolu, et miljonid naised ja tütarlapsed kogevad jätkuvalt diskrimineerimist ja vägivalda, eriti konfliktide***, konfliktijärgse olukorra ja sundrände*** tingimustes, ning nad jäetakse ilma nende väärikusest, autonoomiast***, häälest, tegevusvõimekusest*** ja isegi elust; ***märgib erilise murega, et eriti haavatavad on tõrjutud kogukondadest, maapiirkondadest ja vähearenenud piirkondadest pärit naised ning need naised, kes seisavad silmitsi mitmekordse ja läbipõimunud diskrimineerimise vormidega;*** nõuab, et EL, selle liikmesriigid ja sarnaselt meelestatud partnerid suurendaksid oma pingutusi, et tagada naiste ja tütarlaste inimõiguste täielik kasutamine ja kaitse; mõistab kõige karmimalt hukka ***kõik*** üha sagenevad seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste ***vastased rünnakud*** kogu maailmas ning soolise vägivalla***, sealhulgas seksuaalvägivalla kasutamise sõjarelvana; nõuab, et EL ja liikmesriigid toetaksid seksuaal- ja reproduktiivtervist ning seonduvaid õigusi inimõigustena, sätestaksid ELi põhiõiguste hartas seadusliku ja ohutu abordi õiguse ning seaksid juurdepääsu seksuaal- ja reproduktiivtervise teenustele ning seonduvatele õigustele esmatähtsale kohale, et edendada inimõigusi ja kestliku arengu eesmärke;*** väljendab heameelt ELi ühinemise üle Istanbuli konventsiooniga ***ning kutsub üles ELi ja Euroopa Nõukogu liikmesriike, kes ei ole konventsiooni veel ratifitseerinud, seda tegema; toonitab vajadust konventsiooni täieliku ja kiire rakendamise järele***; nõuab, et EL ja tema rahvusvahelised partnerid teeksid ära rohkem selleks, et ***levitada Istanbuli konventsiooni standardeid kogu maailmas ja tagada seeläbi, et*** naised saaksid ***täiel määral*** oma

	inimõigusi kasutada***, ning*** et ***nad püüaksid edendada soolist võrdõiguslikkust kogu oma tegevuses***; rõhutab vajadust jätkata pingutusi naiste suguelundite moonutamise täielikuks kaotamiseks; ***rõhutab, et soolise võrdõiguslikkuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste järgimise saavutamine on ELi välistegevuse lahutamatu osa; nõuab nende valdkondade järjepidevat edendamist mitmepoolsetel ja kahepoolsetel foorumitel, et tagada naiste ja tütarlaste võrdsed õigused ja kaitse kogu maailmas;***

Muudatusettepanek 31

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 7 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	7a. rõhutab, et lähtepunkt selliste põhimõtete ja väärtuste edendamiseks, mis aitavad kaasa laste isiklikule arengule, sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja demokraatiale ning õigusriigi põhimõttele kogu maailmas, on haridus; nõuab seetõttu, et EL edendaks oma väärtusi, toetades naiste ja tütarlaste juurdepääsu haridusele ja õppimisele;

Muudatusettepanek 32

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 8

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8. märgib, et EL ja selle liikmesriigid on teinud ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava rakendamisel märkimisväärseid edusamme, ent nad ei ole saavutanud kõiki selle eesmärke, eelkõige enneolematute probleemide tõttu, millega maailm on selle vastuvõtmisest	8. märgib, et EL ja selle liikmesriigid on teinud ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava rakendamisel märkimisväärseid edusamme, ent nad ei ole saavutanud kõiki selle eesmärke, eelkõige enneolematute probleemide tõttu, millega maailm on selle vastuvõtmisest

alates kokku puutunud; väljendab sellega seoses heameelt tegevuskava pikendamise üle 2027. aastani, et suurendada nii palju kui võimalik inimõiguste ja demokraatia koostoimet ja vastastikust täiendavust kohalikul, riiklikul ja ülemaailmsel tasandil;

alates kokku puutunud***, ning võtab seetõttu teadmiseks selle, kui palju on veel vaja teha***; väljendab sellega seoses heameelt tegevuskava pikendamise üle 2027. aastani, et suurendada nii palju kui võimalik inimõiguste ja demokraatia koostoimet ja vastastikust täiendavust kohalikul, riiklikul ja ülemaailmsel tasandil;

Muudatusettepanek 33
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 10

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
10. tuletab meelde naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“, sealhulgas selle inimõiguste ja demokraatia programmi põhirolli ELi juhtvahendina ***inimõiguste*** ja ***demokraatia edendamisel*** ja kaitsmisel kogu maailmas; rõhutab vajadust kaasata kodanikuühiskond kogu ELi asjakohasesse välistegevusse; kordab, kui oluline on ühtlustada inimõigustel põhinevat lähenemisviisi ELi välistegevuse vahendites; rõhutab parlamendi rolli instrumendi programmitöö protsessis ning kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles jagama õigel ajal kogu asjakohast teavet, et parlament saaks oma rolli täita, eelkõige komisjoniga peetavate kõrgetasemeliste geopoliitiliste dialoogide käigus;	10. tuletab meelde naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“, sealhulgas selle inimõiguste ja demokraatia programmi põhirolli ELi juhtvahendina ***soolise võrdõiguslikkuse edendamisel ning naiste*** ja ***tütarlaste mõjuvõimu suurendamisel ning inimõiguste*** ja ***demokraatia*** kaitsmisel kogu maailmas; rõhutab vajadust kaasata kodanikuühiskond kogu ELi asjakohasesse välistegevusse; kordab, kui oluline on ühtlustada inimõigustel põhinevat lähenemisviisi ELi välistegevuse vahendites; rõhutab parlamendi rolli instrumendi programmitöö protsessis ning kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles jagama õigel ajal kogu asjakohast teavet, et parlament saaks oma rolli täita, eelkõige komisjoniga peetavate kõrgetasemeliste geopoliitiliste dialoogide käigus; ***tuletab meelde, et naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames edendatakse soolist võrdõiguslikkust, naiste ja tütarlaste õigusi ja mõjuvõimu suurendamist ning igasuguse diskrimineerimise keelamist sihipäraste ja integreeritud meetmete kaudu, millest sooline võrdõiguslikkus peaks vähemalt 85 % puhul olema peamine või oluline eesmärk, nagu on kindlaks määratud***

	OECD arenguabi komitee soolise võrdõiguslikkuse poliitika mõõdikus;

Muudatusettepanek 34

Resolutsiooni ettepaneku projekt
Punkt 13

Resolutsiooni ettepaneku projekt	*Muudatusettepanek*
13. väljendab heameelt selle üle, et kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi kasutatakse üha enam peamise poliitilise vahendina ELi inimõiguste ja demokraatia kaitsmisel kõikjal maailmas; märgib siiski ära probleemid, mida ühehäälsuse nõue tekitab sanktsioonide vastuvõtmisel, ja kordab oma üleskutset võtta kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi üle otsustamisel kasutusele kvalifitseeritud häälteenamus; toetab täielikult võimalust kehtestada sellega seoses ELi raamistikus sihipäraseid korruptsioonivastaseid sanktsioone, mis on olnud Euroopa Parlamendi pikaajaline prioriteet, ning seda kas nende lisamise kaudu kogu maailmas rakendatavasse inimõiguste rikkujate vastasesse ELi sanktsioonirežiimi või teistsuguse režiimi kaudu; rõhutab sanktsioonide täieliku täitmise tagamise vajadust ja nõuab ***kõrvalehoidmisega*** tegelemist;	13. väljendab heameelt selle üle, et kogu maailmas rakendatavat inimõiguste rikkujate vastast ELi sanktsioonirežiimi kasutatakse üha enam peamise poliitilise vahendina ELi inimõiguste ja demokraatia kaitsmisel kõikjal maailmas***, samuti väljendab heameelt sanktsioonide üle, mis kehtestati hiljuti süstemaatilise ja laialt levinud seksuaalse ja soolise vägivalla eest vastutavate isikute suhtes***; märgib siiski ära probleemid, mida ühehäälsuse nõue tekitab sanktsioonide vastuvõtmisel, ja kordab oma üleskutset võtta kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi üle otsustamisel kasutusele kvalifitseeritud häälteenamus; toetab täielikult võimalust kehtestada sellega seoses ELi raamistikus sihipäraseid korruptsioonivastaseid sanktsioone, mis on olnud Euroopa Parlamendi pikaajaline prioriteet, ning seda kas nende lisamise kaudu kogu maailmas rakendatavasse inimõiguste rikkujate vastasesse ELi sanktsioonirežiimi või teistsuguse režiimi kaudu; rõhutab sanktsioonide täieliku täitmise tagamise vajadust ja nõuab ***kõrvalehoidmise probleemiga*** tegelemist;

Muudatusettepanek 35
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 14

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*

14. kordab oma muret autoritaarsete ja illiberaalsete režiimide kasvavate rünnakute pärast demokraatia ja demokraatlike väärtuste vastu; rõhutab, et demokraatia kaitse ja toetamine kogu maailmas on üha enam muutumas geopoliitiliseks ja strateegiliseks huviks; rõhutab, kui olulised on parlamendi pingutused partnerparlamentide suutlikkuse suurendamisel ***ning*** vahendamise ja dialoogi- ja kompromissikultuuri edendamisel, eelkõige noorte juhtpoliitikute seas, ning naissoost parlamendiliikmete, inimõiguste kaitsjate ning kodanikuühiskonna ja sõltumatu meedia esindajate võimestamisel; kutsub komisjoni veel kord üles jätkama ja laiendama oma tegevust nendes valdkondades, suurendades rahastamist ja toetust ELi organitele ja ametitele ning muudele toetuspõhistele organisatsioonidele; rõhutab, kui oluline on pakkuda kodanikuühiskonnale ja eriarvamusi väljendavatele isikutele otsest tuge, eelkõige praeguses olukorras, kus ülemaailmseid pinged ja repressioone esineb üha rohkemates riikides üha sagedamini; kordab, kui tähtsad on ELi valimisvaatlusmissioonid ja Euroopa Parlamendi panus nende metoodika väljatöötamisse ja täiustamisse; nõuab tõhustatud koostööd Euroopa Parlamendi demokraatia toetamise ja valimiste koordineerimise rühma, asjaomaste komisjoni peadirektoraatide ja Euroopa välisteenistuse vahel;

14. kordab oma muret autoritaarsete ja illiberaalsete režiimide kasvavate rünnakute pärast demokraatia ja demokraatlike väärtuste vastu; rõhutab, et demokraatia kaitse ja toetamine kogu maailmas on üha enam muutumas geopoliitiliseks ja strateegiliseks huviks; rõhutab, kui olulised on parlamendi pingutused ***ning tema delegatsioonide ja muude ELi delegatsioonide roll*** partnerparlamentide suutlikkuse suurendamisel***,*** vahendamise ja dialoogi- ja kompromissikultuuri edendamisel, eelkõige noorte juhtpoliitikute seas, ***naiste juurdepääsu edendamisel poliitikas osalemisele nii institutsioonides kui ka avalikus, ühingu- ja kodanikuühiskonna sfääris,*** ning naissoost parlamendiliikmete, inimõiguste kaitsjate ning kodanikuühiskonna ja sõltumatu meedia esindajate võimestamisel***; tuletab meelde aktivistide töö tähtsust, eelkõige põhiõiguste kaitsmisel, eriti nende õiguste kaitsmisel, keda rünnatakse kõige rohkem, nagu naised, vähemused ja LGBTQIA+-inimesed***; kutsub komisjoni veel kord üles jätkama ja laiendama oma tegevust nendes valdkondades, suurendades rahastamist ja toetust ELi organitele ja ametitele ning muudele toetuspõhistele organisatsioonidele; rõhutab, kui oluline on pakkuda kodanikuühiskonnale ja eriarvamusi väljendavatele isikutele otsest tuge, eelkõige praeguses olukorras, kus ülemaailmseid pinged ja repressioone esineb üha rohkemates riikides üha sagedamini; kordab, kui tähtsad on ELi valimisvaatlusmissioonid ja Euroopa Parlamendi panus nende metoodika väljatöötamisse ja täiustamisse; nõuab tõhustatud koostööd Euroopa Parlamendi demokraatia toetamise ja valimiste koordineerimise rühma, asjaomaste komisjoni peadirektoraatide ja Euroopa välisteenistuse vahel; ***nõuab, et EL tõstataks kolmandate riikidega soolise võrdõiguslikkuse küsimusi, sealhulgas seoses seksuaal- ja reproduktiivtervise***

	ning seonduvate õigustega; nõuab inimõigusdialoogide nähtavuse suurendamist, tagades, et need on tulemustele suunatud ja põhinevad selgetel võrdlusalustel, mis võimaldavad tulemuslikku järelevalvet, sealhulgas kodanikuühiskonnaga peetavate tulemuslike eel- ja järelkonsultatsioonide ning ühiste pressiteadete avaldamise kaudu, ning asjakohaste järelmeetmete võtmist;

Muudatusettepanek 36

Resolutsiooni ettepanek
Alapealkiri 10

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
ELi toetus inimõiguste kaitsjatele	ELi toetus inimõiguste ***ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste*** kaitsjatele

Muudatusettepanek 37
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 15

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
15. on äärmiselt mures kodanikuühiskonna tegutsemisruumi jätkuva piiramise ja kasvavate ohtude pärast inimõiguste kaitsjate, nende perekondade, kogukondade ja juristide tööle ning peab eriti murettekitavaks üha keerukamaid vahendeid, mida kasutatakse nende tagakiusamiseks; toetab täielikult inimõiguste kaitsjate tööd ja ELi tegevust, et tagada nende kaitse kogu maailmas; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kohaldaksid täielikult ja järjepidevalt inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid ELi suuniseid; nõuab pingutusi, et suurendada inimõiguste kaitsjate kaitsmise ja toetamise ELi meetmete ja kanalite nähtavust;	15. on äärmiselt mures kodanikuühiskonna tegutsemisruumi jätkuva piiramise ja kasvavate ohtude pärast inimõiguste ***ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste*** kaitsjate, ***eriti naiste, samuti*** nende perekondade, kogukondade ja juristide tööle ning peab eriti murettekitavaks üha keerukamaid vahendeid, mida kasutatakse nende tagakiusamiseks; toetab täielikult inimõiguste ***ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste*** kaitsjate tööd ja ELi tegevust, et tagada nende kaitse kogu maailmas; ***kordab oma varasemaid nõudmisi, et EL võtaks arvesse soospetsiifilisi ohte, vajadusi ja probleeme, millega naissoost inimõiguste kaitsjad kokku puutuvad,***

ning nõuab tungivalt, et ELi institutsioonid tagaksid neile juurdepääsu konkreetsetele kaitsemehhanismidele ning pakuksid poliitilist ja rohkem otsest rahalist toetust; taunib asjaolu, et naissoost inimõiguste kaitsjad seisavad jätkuvalt silmitsi pidevate ja üha keerukamate nende vastu suunatud rikkumistega; mõistab hukka asjaolu, et isikud, kes panevad toime naissoost inimõiguste kaitsjate vastaseid rikkumisi, olenemata sellest, kas seda tehakse avalikus või erasektoris, jäävad karistuseta; taunib asjaolu, et poliitilised liidrid ei kaitse sageli naissoost inimõiguste kaitsjaid võimsate ja ohtlike soolise võrdõiguslikkuse vastaste liikumiste eest; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kohaldaksid täielikult ja järjepidevalt inimõiguste kaitsjaid käsitlevaid ELi suuniseid; nõuab pingutusi, et suurendada inimõiguste ***ning seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste*** kaitsjate kaitsmise ja toetamise ELi meetmete ja kanalite nähtavust; ***nõuab toetust inimõiguste kaitsjatele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele, kes edendavad ja lihtsustavad seksuaal- ja reproduktiivtervise teenuste kättesaadavamaks muutmist ning seonduvate õiguste kasutamist, ent kelle tööd ohustab kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ahenemine; nõuab, et EL võtaks kohustuse suurendada ja muuta püsivaks naisliikumiste rahastamise, sealhulgas 2027. aasta järgse soolise võrdõiguslikkuse tegevuskava raames;***

Muudatusettepanek 38

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 17

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
17. kinnitab veel kord, et inimõiguste austamise, kaitse ja järgimise edendamine	17. kinnitab veel kord, et inimõiguste austamise, kaitse ja järgimise edendamine

kogu maailmas nõuab tugevat rahvusvahelist koostööd mitmepoolsel tasandil; rõhutab ÜRO ja selle organite eriti tähtsat rolli peamise foorumina, mis peab suutma mõjusalt edendada rahu ja julgeoleku tagamist, kestlikku arengut ning inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid ÜRO töö toetamist nii poliitiliselt kui ka rahaliselt; kordab, et EL ja selle liikmesriigid peavad rääkima ÜROs ja muudel mitmepoolsetel foorumitel ühel häälel; nõuab, et ELi delegatsioonidel oleks mitmepoolsetel foorumitel suurem roll, mille jaoks neil peaksid olema asjakohased vahendid;

kogu maailmas nõuab tugevat rahvusvahelist koostööd mitmepoolsel tasandil; rõhutab***, et ELi territoorium on endiselt ebaseadusliku okupatsiooni all, millel on katastroofilised tagajärjed inimõigustele, sealhulgas naiste õigustele; rõhutab*** ÜRO ja selle organite eriti tähtsat rolli peamise foorumina, mis peab suutma mõjusalt edendada rahu ja julgeoleku tagamist, kestlikku arengut ning inimõiguste ja rahvusvahelise õiguse järgimist; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid ÜRO töö toetamist nii poliitiliselt kui ka rahaliselt; kordab, et EL ja selle liikmesriigid peavad rääkima ÜROs ja muudel mitmepoolsetel foorumitel ühel häälel; nõuab, et ELi delegatsioonidel oleks mitmepoolsetel foorumitel suurem roll, mille jaoks neil peaksid olema asjakohased vahendid;

Muudatusettepanek 39

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 21 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	21a. taunib asjaolu, et kuigi relvakonfliktidel on sooline mõju, ei pöörata ELi humanitaar- ja pagulasküsimustega tegelemisel seksuaal- ja soolisele vägivallale ning seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning seonduvatele õigustele piisavat tähelepanu ega omistata neile ka piisavat tähtsust; kordab, et humanitaarkriisid suurendavad seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste ja sooliste aspektidega seotud probleeme, ning tuletab meelde, et kriisipiirkondades puutuvad naised ja tütarlapsed, eelkõige sellistes vähekaitstud rühmades nagu pagulased ja rändajad, eriti sageli kokku seksuaalvägivalla, suguhaiguste, seksuaalse ärakasutamise, vägistamise kui sõjarelva ja soovimatu rasedusega; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles omistama humanitaarabi

	andmisel suurt tähtsust soolisele võrdõiguslikkusele ning seksuaal- ja reproduktiivtervisele ning seonduvatele õigustele, samuti vastutusele, õigusemõistmisele juurdepääsule ja õiguskaitsevahendite kättesaadavusele seksuaal- ja reproduktiivõiguste rikkumise ning soolise vägivalla korral, sealhulgas humanitaarabi osutajatele pakutava koolituse ning praeguse ja edaspidise rahastamise osas;

Muudatusettepanek 40

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 21 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	21b. mõistab hukka naiste ja tütarlaste vastu suunatud vägivalla relvakonfliktides; nõuab otsustavaid meetmeid, et teha lõpp sellele, et seksuaalvägivalda kasutatakse sõjarelvana ja et nendes inimõiguste rikkumistes süüdi olevad isikud jäävad karistuseta; nõuab, et EL tagaks, et humanitaarabi põhineks vajaduste sooteadlikul hindamisel, mis viiakse läbi koostöös naiste õigustele spetsialiseerunud organisatsioonide ja muude kodanikuühiskonna organisatsioonidega, kes töötavad naiste, laste ja teiste tõrjutud rühmadega, sealhulgas riigisiseste põgenikega;

Muudatusettepanek 41

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 22

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
22. tunnistab, et liikmesriikide saatkondade ja kolmandates riikides asuvate ELi delegatsioonide vahel on võimalik paremini ühtlustada inimõiguste	22. tunnistab, et liikmesriikide saatkondade ja kolmandates riikides asuvate ELi delegatsioonide vahel on võimalik paremini ühtlustada inimõiguste

kaitset ja edendamist käsitlevaid lähenemisviise; rõhutab liikmesriikide saatkondade võimalust tegutseda inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel üha aktiivsemalt, toetades samal ajal nende riikide kodanikuühiskonda; rõhutab, kui tähtis on nendes pingutustes liikmesriikide ja ELi delegatsioonide ***jagatud vastutus***; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid oma ühiseid pingutusi, et edendada inimõiguste austamist, kaitset ja järgimist ning toetada demokraatiat kogu maailmas;

kaitset ja edendamist käsitlevaid lähenemisviise; rõhutab liikmesriikide saatkondade võimalust tegutseda inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel üha aktiivsemalt, toetades samal ajal nende riikide kodanikuühiskonda; rõhutab, kui tähtis on nendes pingutustes ***vastutuse jagamine*** liikmesriikide ja ELi delegatsioonide ***vahel, mida toetavad Euroopa Parlamendi delegatsioonid***; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid oma ühiseid pingutusi, et edendada inimõiguste austamist, kaitset ja järgimist ning toetada demokraatiat kogu maailmas;

Muudatusettepanek 42
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 23

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
23. mõistab hukka igasuguse tegevuse või katse eesmärgiga legaliseerida piinamine või muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise või karistamise meetodid, neid õhutada, lubada või nendega nõustuda mis tahes asjaoludel; mõistab hukka sagenevad teated selle kohta, et riiklikud osalejad kasutavad piinamist konfliktiolukordades kogu maailmas, ning kordab, et õigus mitte kannatada piinamist või muud ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist on võõrandamatu;	23. mõistab hukka igasuguse tegevuse või katse eesmärgiga legaliseerida piinamine või muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise või karistamise meetodid, neid õhutada, lubada või nendega nõustuda mis tahes asjaoludel***, sealhulgas konkreetselt naiste ja tütarlaste piinamise eesmärgil toime pandud teod; rõhutab sellega seoses, et konflikti eest põgenevate ja seksuaalvägivalla ohvriks langenud inimeste juurdepääsu takistamine aborditeenustele on nende inimõiguste raske rikkumine ning võib olla võrdne piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemisega; nõuab piiravate abordiseaduste reformimist***; mõistab hukka sagenevad teated selle kohta, et riiklikud osalejad kasutavad piinamist konfliktiolukordades kogu maailmas, ning kordab, et õigus mitte kannatada piinamist või muud ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist on võõrandamatu; ***kordab oma nõudmist, et piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise***

	vastane konventsioon ja selle fakultatiivprotokoll ratifitseeritaks täiel määral ning et riigid peavad viima riigisisesed sätted kooskõlla oma rahvusvaheliste kohustustega;

Muudatusettepanek 43
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 24

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
24. tuletab meelde, et õigus toidule, sealhulgas piisava toidu või selle hankimise vahendite füüsiline ja majanduslik kättesaadavus, on inimõigus; on äärmiselt mures probleemide pärast, mis on seotud õigusega toidule kogu maailmas, eriti sõja- ja konfliktiolukordades; võtab murega teadmiseks üha sagedasemad teated selle kohta, et toidu kättesaadavust kasutatakse relvakonfliktides relvana; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid edendaksid ÜRO süsteemis kohustuslikke suuniseid, milles käsitletakse õigust toidule ilma diskrimineerimiseta;	24. tuletab meelde, et õigus toidule, sealhulgas piisava toidu või selle hankimise vahendite füüsiline ja majanduslik kättesaadavus, on inimõigus; on äärmiselt mures probleemide pärast, mis on seotud õigusega toidule kogu maailmas, eriti sõja- ja konfliktiolukordades; ***rõhutab, et juba olemasoleva soolise ebavõrduse tõttu mõjutab toidupuudus naisi ja tütarlapsi ebaproportsionaalselt ning see võib piirata nende võimalusi saada vahendeid ja abi; rõhutab, et lapsed ja imetavad emad on suuremas nälja ja alatoitumuse ohus;*** võtab murega teadmiseks üha sagedasemad teated selle kohta, et toidu kättesaadavust kasutatakse relvakonfliktides relvana; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid edendaksid ÜRO süsteemis kohustuslikke suuniseid, milles käsitletakse õigust toidule ilma diskrimineerimiseta;

Muudatusettepanek 44
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 25

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
25. rõhutab, et kliimamuutused ja nende mõju keskkonnale mõjutavad otseselt kõigi inimõiguste tõhusat kasutamist; tunnustab kodanikuühiskonna organisatsioonide, põlisrahvaste, maa ja keskkonnaga seotud inimõiguste kaitsjate ja põlisrahvaste aktivistide olulist tööd	25. rõhutab, et kliimamuutused ja nende mõju keskkonnale mõjutavad otseselt kõigi inimõiguste tõhusat kasutamist; tunnustab kodanikuühiskonna organisatsioonide, põlisrahvaste, maa ja keskkonnaga seotud inimõiguste kaitsjate ja põlisrahvaste aktivistide olulist tööd

puhta, tervisliku ja kestliku keskkonna kaitsmisel; taunib ohtusid, millega inimõiguste kaitsjad ja põlisrahvaste aktivistid kokku puutuvad, ning nõuab, et tagataks nende mõjus kaitse; võtab sügava murega teadmiseks kasvavad ohud puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, mida kujutavad endast massihävitusrelvade kasutamine ja muud liiki sõjapidamised, mis kahjustavad ebaproportsionaalselt keskkonda;	puhta, tervisliku ja kestliku keskkonna kaitsmisel; taunib ohtusid, millega inimõiguste kaitsjad ja põlisrahvaste aktivistid kokku puutuvad, ning nõuab, et tagataks nende mõjus kaitse; võtab sügava murega teadmiseks kasvavad ohud puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, mida kujutavad endast massihävitusrelvade kasutamine ja muud liiki sõjapidamised, mis kahjustavad ebaproportsionaalselt keskkonda; ***rõhutab, et vaesed, eelkõige naised, noored, puuetega inimesed ja muude vähemuste hulka kuuluvad inimesed ning põlisrahvad ja muud loodusvaradest sõltuvad kogukonnad kannatavad kliimamuutuste ja ökosüsteemide seisundi halvenemise kahjuliku mõju tõttu teistest rohkem; tunnustab kodanikuühiskonna organisatsioonide, põlisrahvaste, maa ja keskkonnaga seotud inimõiguste kaitsjate ja põlisrahvaste aktivistide olulist tööd puhta, tervisliku ja kestliku keskkonna kaitsmisel; taunib ohte, millega inimõiguste kaitsjad ja põlisrahvaste aktivistid kokku puutuvad, ning nõuab, et tagataks nende mõjus kaitse; rõhutab, et juba olemasoleva soolise ebavõrdsuse tõttu mõjutavad kliimamuutused naisi ebaproportsionaalselt, mis muudab nad sotsiaal-majanduslikult ja keskkonnaalaselt haavatavamaks; kordab tungivat vajadust kliimameetmete, sealhulgas rohepöörde järele, et tegeleda olemasoleva soolise ebavõrdsusega, sealhulgas edendades naiste võrdset ja sisulist osalemist ja esindatust kliimameetmetes, poliitikakujundamises ning keskkonnahoidlikes ja puhastes uuenduslikes tehnoloogiates;***

Muudatusettepanek 45
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 26

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
26. nõuab süstemaatilist ja järjepidevat	26. nõuab süstemaatilist ja järjepidevat

lähenemisviisi laste õiguste edendamiseks ja kaitsmiseks kogu ELi välispoliitikas; nõuab rohkem kooskõlastatud pingutusi, et edendada laste õiguste austamist, kaitset ja järgimist kriisi- ja hädaolukordades; mõistab hukka asjaolu, et lapse õigusi austatakse vähem ja ***nende*** õigusi rikutakse aina rohkem, sealhulgas vägivalla, varajaste ja sundabielude, seksuaalse kuritarvitamise, muu hulgas suguelundite moonutamise, inimkaubanduse, lapstööjõu kasutamise, lapssõdurite värbamise, haridusele ja tervishoiule juurdepääsu puudumise, alatoitumise ja äärmise vaesuse kaudu; mõistab lisaks hukka selle, et relvastatud konfliktides hukkub üha enam lapsi, ning rõhutab vajadust kaitsta aktiivses sõjapidamises mõjusalt laste õigusi; kordab oma nõuet rakendada süstemaatilist ja järjepidevat lähenemisviisi laste õiguste edendamiseks ja kaitsmiseks ELi kõigi välispoliitika meetmete kaudu;	lähenemisviisi laste õiguste edendamiseks ja kaitsmiseks kogu ELi välispoliitikas; nõuab rohkem kooskõlastatud pingutusi, et edendada laste õiguste austamist, kaitset ja järgimist kriisi- ja hädaolukordades; mõistab hukka asjaolu, et lapse õigusi austatakse vähem ja ***neid*** õigusi rikutakse aina rohkem, sealhulgas ***vägivalla, kaasa arvatud soolise*** vägivalla, varajaste ja sundabielude, seksuaalse kuritarvitamise, muu hulgas suguelundite moonutamise, inimkaubanduse, lapstööjõu kasutamise, lapssõdurite värbamise, haridusele ja tervishoiule juurdepääsu puudumise, alatoitumise ja äärmise vaesuse kaudu***, kusjuures statistiliselt mõjutab see sagedamini tütarlapsi ja noori naisi***; mõistab lisaks hukka selle, et relvastatud konfliktides hukkub üha enam lapsi, ning rõhutab vajadust kaitsta aktiivses sõjapidamises mõjusalt laste õigusi; kordab oma nõuet rakendada süstemaatilist ja järjepidevat lähenemisviisi laste õiguste edendamiseks ja kaitsmiseks ELi kõigi välispoliitika meetmete kaudu; ***rõhutab hariduse rolli laste ja noorte arengus kogu maailmas; rõhutab, et juurdepääs terviklikule ja eakohasele seksuaal- ja suhteharidusele on inimõigus ja peamine vahend soolise diskrimineerimise, vägivalla ja ärakasutamise ennetamiseks ning noortele teadmiste andmiseks, et kaitsta nende tervist ja suurendada nende mõjuvõimu;***

Muudatusettepanek 46

Resolutsiooni ettepanek
Alapealkiri 20

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Naiste õigused ja sooline võrdõiguslikkus	Naiste õigused***, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused,*** ja sooline võrdõiguslikkus

Muudatusettepanek 47
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 27 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	27a. rõhutab, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste alane haridus ja teave on üks peamisi vahendeid rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi 25. aastapäevaga seotud kohustuste täitmiseks; toonitab, et seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste alane haridus ja teave võivad märkimisväärselt aidata vähendada soolist vägivalda ja seksuaalset ahistamist; rõhutab, et terviklik ja eakohane seksuaal- ja suhteharidus ning seksuaalteave on keskse tähtsusega, et arendada laste ja noorte oskusi luua tervislikke, võrdseid ja turvalisi suhteid, eelkõige käsitledes soonormide, soolise võrdõiguslikkuse, suhete võimudünaamika, nõusoleku ja piiride austamise küsimusi, samuti aitab see kaasa soolise võrdõiguslikkuse saavutamisele; nõuab, et EL, liikmesriigid ja nende rahvusvahelised partnerid pingutaksid selle nimel, et tagada juurdepääs eakohasele ja terviklikule seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste alasele ning seksuaalharidusele, kõrvaldades samal ajal soostereotüübid ja kahjulikud ühiskondlikud normid, et tagada juurdepääs terviklikule pereplaneerimisega seotud hooldusele, sealhulgas rasestumisvastastele ja hädaabi rasestumisvastastele vahenditele, erapooletule teabele, sünnituseelsele, -aegsele ja -järgsele hooldusele, viljakusteenustele, ohutule ja seaduslikule abordile ja ravile ning ennetavatele meditsiiniteenustele kõigi seksuaaltervisega seotud küsimuste, sealhulgas HIVi puhul, ning et tagada teabe kättesaadavus lastele kogu maailmas, edendades jagatud vastutust

pereplaneerimises ning toetades naiste õigusi ja heaolu;

Muudatusettepanek 48

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 27 d (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	27b. juhib tähelepanu sellele, et võrdne tasustamine on tunnustatud inimõigus; tuletab meelde, et soolise võrdõiguslikkuse saavutamiseks on oluline tagada naiste ja meeste töö õiglane väärtustamine ja lõpetada palgadiskrimineerimine; kutsub liikmesriike üles kiiresti rakendama tasustamise läbipaistvuse direktiivi[1a] ja edendama rahvusvahelisel tasandil võrdse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet;
	[1a] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/970, millega tasustamise läbipaistvuse ja õiguskaitsemehhanismide kaudu tugevdatakse meeste ja naiste võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtte kohaldamist (ELT L 132, 17.5.2023, lk 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj).

Muudatusettepanek 49

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 27 c (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	27c. mõistab ÜRO avaldustest lähtuvalt teravalt hukka asjaolu, et need, kes relvakonfliktides kõige enam kannatavad, on naised ja lapsed;

Muudatusettepanek 50

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 28

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
28. mõistab hukka pagulaste, varjupaigataotlejate ja põgenike inimõiguste ning turvalisuse vähenemise; kinnitab veel kord nende võõrandamatuid inimõigusi ja põhiõigust taotleda varjupaika; tuletab meelde riikide kohustust kaitsta neid kooskõlas rahvusvahelise õigusega; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kaitseksid tulemuslikult nende õigusi ELi rände- ja varjupaigapoliitikas ja ELi asjaomases koostöös partnerriikidega; rõhutab, et EL peaks suurendama pingutusi, et võtta teadmiseks ja arendada viise ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega tegelemiseks, suurendades rändajate päritolukogukondade vastupanuvõimet ja aidates neil pakkuda oma liikmetele võimalust elada koduriigis inimväärset elu; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid ja võimaluse korral suurendaksid oma toetust riikidele, mis võtavad vastu kõige enam pagulasi, ja läbisõiduriikidele; kordab, et tihe koostöö kolmandate riikidega ja nende kaasamine on rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamisel jätkuvalt keskse tähtsusega; rõhutab sellega seoses, et teabe levitamine ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad üle piiri toimetamise ohtude kohta on hädavajalikud; nõuab, et ELi rahastatavates humanitaaroperatsioonides võetaks arvesse laste erivajadusi ja haavatavust ning tagataks nende kaitse sundrände ajal; rõhutab, kui oluline on töötada välja ELi sisenemiseks ohutute ja seaduslike võimaluste mõjus raamistik, ning väljendab sellega seoses heameelt komisjoni teatise üle oskustööliste ja andekate inimeste ELi meelitamise kohta[10], mis hõlmab	28. mõistab hukka pagulaste, varjupaigataotlejate ja põgenike inimõiguste ning turvalisuse vähenemise; kinnitab veel kord nende võõrandamatuid inimõigusi ja põhiõigust taotleda varjupaika; tuletab meelde riikide kohustust kaitsta neid kooskõlas rahvusvahelise õigusega; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kaitseksid tulemuslikult nende õigusi ELi rände- ja varjupaigapoliitikas ja ELi asjaomases koostöös partnerriikidega; rõhutab, et EL peaks suurendama pingutusi, et võtta teadmiseks ja arendada viise ebaseadusliku rände ja sundrände algpõhjustega tegelemiseks, suurendades rändajate päritolukogukondade vastupanuvõimet ja aidates neil pakkuda oma liikmetele võimalust elada koduriigis inimväärset elu; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid ja võimaluse korral suurendaksid oma toetust riikidele, mis võtavad vastu kõige enam pagulasi, ja läbisõiduriikidele; kordab, et tihe koostöö kolmandate riikidega ja nende kaasamine on rändajate ebaseadusliku üle piiri toimetamise tõkestamisel jätkuvalt keskse tähtsusega; rõhutab sellega seoses, et teabe levitamine ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad üle piiri toimetamise ohtude kohta on hädavajalikud; nõuab, et ELi rahastatavates humanitaaroperatsioonides võetaks arvesse laste ***ja naiste*** erivajadusi ja haavatavust ning tagataks nende kaitse sundrände ajal; rõhutab, kui oluline on töötada välja ELi sisenemiseks ohutute ja seaduslike võimaluste mõjus raamistik, ning väljendab sellega seoses heameelt komisjoni teatise üle oskustööliste ja andekate inimeste ELi meelitamise kohta[10], mis hõlmab

partnerriikidega talendipartnerluste arendamist;

[10] Komisjoni 27. aprilli 2022. aasta teatis oskustööliste ja andekate inimeste meelitamise kohta ELi (COM(2022)0657).

partnerriikidega talendipartnerluste arendamist;

[10] Komisjoni 27. aprilli 2022. aasta teatis oskustööliste ja andekate inimeste meelitamise kohta ELi (COM(2022)0657).

Muudatusettepanek 51
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 29

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
29. mõistab hukka inimõiguste rikkumised, sealhulgas lesbide, geide, biseksuaalide, trans-, mittebinaarsete, intersooliste ja queer-inimeste (LGBTIQ+) diskrimineerimise, tagakiusamise, nendevastase vägivalla ja nende tapmise kogu maailmas; on äärmiselt mures vihkamise ***ning*** LGBTIQ+ vastaste narratiivide ja õigusaktide ***leviku*** pärast, mis on suunatud LGBTIQ+inimeste ja inimõiguste kaitsjate vastu; kordab oma nõuet rakendada täielikult LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegiat 2020–2025 kui ELi vahendit LGBTIQ-inimeste olukorra parandamiseks kogu maailmas;	29. mõistab hukka ***jätkuvad*** inimõiguste rikkumised, sealhulgas lesbide, geide, biseksuaalide, trans-, mittebinaarsete, intersooliste ja queer-inimeste (LGBTIQ+) diskrimineerimise, tagakiusamise, nendevastase vägivalla ja nende tapmise kogu maailmas; on äärmiselt mures ***kasvava*** vihkamise ***ja*** LGBTIQ+ vastaste narratiivide ja õigusaktide pärast, mis on suunatud LGBTIQ+***-***inimeste ja inimõiguste kaitsjate vastu ***ning piiravad nende põhiõiguste ja -vabaduste kasutamist nii ELis kui ka väljaspool seda, eelkõige mõnes liikmesriigis, näiteks Ungaris, kus LGBTIQ+ vastased õigusaktid, nagu 2021. aasta õigusakt LXXIX, õõnestavad LGBTIQ+-inimeste õigusi ja turvalisust***; kordab oma nõuet rakendada täielikult LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegiat 2020–2025 kui ELi vahendit LGBTIQ-inimeste olukorra parandamiseks kogu maailmas; ***mõistab hukka igasuguse LGBTIQ+-inimeste vastu suunatud vägivalla, diskrimineerimise, häbimärgistamise, tagakiusamise, vaenukuriteod, vaenukõne, ümberpööramistoimingud, intersooliste inimeste suguelundite moonutamise ja seksuaalvägivalla nii ELis kui ka kogu maailmas; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid mõistaksid selle ebaõigluse hukka ning pühenduksid LGBTIQ+-inimeste õiguste, väärikuse ja turvalisuse***

	kaitsmisele; taunib sellega seoses LGBTIQ+-inimeste vastu suunatud ümberpööramistoiminguid, mille eesmärk on nende seksuaalset sättumust, sooidentiteeti ja/või soolist eneseväljendust muuta või alla või maha suruda; nõuab selliste tavade õigusliku keelustamise poliitika rakendamist kogu ELis; rõhutab LGBTIQ+ kogukonna kasvavat muret ja hirmu ning nõuab tungivalt, et EL võtaks kindla seisukoha mis tahes seadusandliku või sotsiaalse tegevuse suhtes, mis LGBTIQ+-inimesi ohustab;

Muudatusettepanek 52

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 29 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	29a. nõuab seoses LGTBIQ+ õigusi käsitlevate piiravate õigusaktide sagenemisega nii ELis kui ka väljaspool seda kindlaid ja turvalisi võimalusi varjupaiga pakkumiseks LGTBIQ+-inimestele, keda nende päritoluriigis taga kiusatakse, diskrimineeritakse või ähvardatakse;

Muudatusettepanek 53
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 30

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
30. on mures probleemide pärast, mis on seotud puuetega inimeste õiguste täieliku kasutamisega; kordab oma üleskutset, et EL abistaks partnerriike puuetega inimeste hooldajaid toetava poliitika väljatöötamisel; nõuab, et EL kasutaks oma välispoliitikas puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 kui vahendit, mille abil parandada puuetega	30. on mures probleemide pärast, mis on seotud puuetega inimeste õiguste täieliku kasutamisega; kordab oma üleskutset, et EL abistaks partnerriike puuetega inimeste hooldajaid toetava poliitika väljatöötamisel; ***rõhutab puuetega tütarlaste ja teiste puuetega laste erivajadusi kogu maailmas, tuginedes hiljutistele seadusandlikele algatustele, nagu ELi kodanikele ja kolmandate***

inimeste olukorda, eelkõige seoses vaesuse ja diskrimineerimisega, ning lahendada ka probleeme seoses juurdepääsuga haridusele, tervishoiule ja tööhõivele ning osalemisega poliitilises elus;	***riikide elanikele ette nähtud Euroopa puudega isiku kaart;*** nõuab, et EL kasutaks oma välispoliitikas puuetega inimeste õiguste strateegiat aastateks 2021–2030 kui vahendit, mille abil parandada puuetega inimeste olukorda, eelkõige seoses vaesuse ja diskrimineerimisega, ning lahendada ka probleeme seoses juurdepääsuga haridusele, tervishoiule ja tööhõivele ning osalemisega poliitilises elus ***ning probleeme, mis puuetega naiste puhul toovad kaasa äärmusliku mitmekordse diskrimineerimise***;

Muudatusettepanek 54

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 31

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
31. kordab oma nõudmist ELile ja selle liikmesriikidele töötada välja uued võimalused eakate õiguste tugevdamiseks, võttes arvesse mitmesuguseid probleeme, millega nad peavad toime tulema, nagu vanuseline diskrimineerimine, vaesus, vägivald ning sotsiaalkaitse, tervishoiu- ja ***muude põhiteenuste puudumine*** ning tööhõivega seotud raskused; rõhutab ÜRO vananemisteemalise tähtajatu töörühma tööd õiguslikult siduva instrumendiga, mille eesmärk on tugevdada eakate inimõiguste kaitset, ning nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kaaluksid selle töö aktiivset toetamist;	31. kordab oma nõudmist ELile ja selle liikmesriikidele töötada välja uued võimalused ***ja programmid*** eakate õiguste tugevdamiseks, võttes arvesse mitmesuguseid probleeme, millega nad peavad toime tulema, nagu vanuseline diskrimineerimine, vaesus, vägivald ning sotsiaalkaitse ***puudumine***, ***piiratud juurdepääs tasuta*** tervishoiu- ja ***muudele põhiteenustele, eriti maapiirkondades ning eraldatud või mahajäänud piirkondades,*** ning tööhõivega seotud raskused***, mis toovad kaasa selliste rikkalike kogemuste kadumise, millest võiks olla kasu noortele nende karjääri alguses***; rõhutab ÜRO vananemisteemalise tähtajatu töörühma tööd õiguslikult siduva instrumendiga, mille eesmärk on tugevdada eakate inimõiguste kaitset, ning nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kaaluksid selle töö aktiivset toetamist ***ning et nad rakendaksid seda tegelikkuses nii õigusaktides kui ka reaalses elus***;

Muudatusettepanek 55
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 32

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
32. mõistab veel kord hukka igasuguse rassismi, sallimatuse, ksenofoobia ja diskrimineerimise rassi, etnilise päritolu, rahvuse, sotsiaalse ***klassi***, ***puude***, ***kasti***, usutunnistuse, veendumuste, vanuse, seksuaalse sättumuse või soolise identiteedi alusel; mõistab hukka vaenukõne kasvava rahvusvahelise ohu, sealhulgas internetis; kordab hariduse ja dialoogi otsustavat rolli sallivuse, mõistmise ja mitmekesisuse edendamisel; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid juhiksid igasuguse äärmusluse vastast võitlust kogu maailmas, ning väljendab heameelt ELi selleteemalise strateegia vastuvõtmise üle;	32. mõistab veel kord hukka igasuguse rassismi, sallimatuse, ksenofoobia ja diskrimineerimise ***soo,*** rassi***, nahavärvuse***, etnilise päritolu, rahvuse, sotsiaalse ***päritolu***, ***geneetiliste omaduste***, ***keele, puude***, usutunnistuse, veendumuste, ***vähemusse kuuluvuse, vara, sünni,*** vanuse, seksuaalse sättumuse või soolise identiteedi alusel***; rõhutab, et diskrimineerimine mis tahes alusel toob kaasa õiguste rikkumise kõigis eluvaldkondades, sealhulgas juurdepääsul haridusele, tervishoiule ning eelkõige seksuaal- ja reproduktiivtervishoiule, tööle ja õiguskaitse kättesaadavusele; kordab oma üleskutset liikmesriikidele võtta vastu ja rakendada strateegiaid, poliitikameetmeid ja programme tõrjutud naiste rühmade seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste edendamiseks ning kaotada rahalised, õiguslikud, praktilised ja sotsiaalsed tõkked, millega nad kokku puutuvad; rõhutab, et naised ja tütarlapsed, kes kogevad läbipõimunud diskrimineerimise vorme, on eriti haavatavad***; mõistab hukka vaenukõne kasvava rahvusvahelise ohu, sealhulgas internetis; kordab hariduse ja dialoogi otsustavat rolli sallivuse, mõistmise ja mitmekesisuse edendamisel; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid juhiksid igasuguse äärmusluse vastast võitlust kogu maailmas, ning väljendab heameelt ELi selleteemalise strateegia vastuvõtmise üle;

Muudatusettepanek 56

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 33

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
33. kordab oma põhimõttelist vastuseisu surmanuhtlusele, mis on vastuolus õigusega elule ning kujutab endast julma, ebainimlikku, alandavat ja pöördumatut karistust; rõhutab, et EL peab olema järeleandmatu püüdlustes kaotada kogu maailmas surmanuhtlus, mis on liidu inimõigustealase välispoliitika üks peamisi eesmärke; märgib, et vaatamata mõnes ELi mittekuuluvas riigis esinevale suundumusele võtta meetmeid surmanuhtluse kaotamiseks, ilmneb sellega seoses endiselt märkimisväärseid probleeme; taunib asjaolu, et muudes ELi mittekuuluvates riikides on surmanuhtluste arv jõudnud viimase viie aasta kõrgeimale tasemele; kordab oma nõudmist, et kõik riigid kaotaksid täielikult surmanuhtluse või kehtestaksid surmanuhtluse kaotamise esimese sammuna kohese moratooriumi;	33. kordab oma põhimõttelist vastuseisu surmanuhtlusele, mis on vastuolus õigusega elule ning kujutab endast julma, ebainimlikku, alandavat ja pöördumatut karistust; rõhutab, et EL peab olema järeleandmatu püüdlustes kaotada kogu maailmas surmanuhtlus, mis on liidu inimõigustealase välispoliitika üks peamisi eesmärke; märgib, et vaatamata mõnes ELi mittekuuluvas riigis esinevale suundumusele võtta meetmeid surmanuhtluse kaotamiseks, ilmneb sellega seoses endiselt märkimisväärseid probleeme; ***rõhutab, et kriminaalõiguse eesmärk on endiselt õigusrikkuja taasintegreerumine ühiskonda, ohvritele tekitatud kahju hüvitamine ja uute õigusrikkumiste ärahoidmine;*** taunib asjaolu, et muudes ELi mittekuuluvates riikides on surmanuhtluste arv jõudnud viimase viie aasta kõrgeimale tasemele; kordab oma nõudmist, et kõik riigid kaotaksid täielikult surmanuhtluse või kehtestaksid surmanuhtluse kaotamise esimese sammuna kohese moratooriumi;

Muudatusettepanek 57

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 34

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
34. kordab oma muret mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja veendumusvabaduse õiguse rikkumise pärast; taunib usu- või veendumusidentiteedi ärakasutamist poliitilistel eesmärkidel ning usu- ja veendumusvähemuste hulka kuuluvate inimeste ja usukogukondade tõrjumist teatavates kolmandates riikides; soovitab anda usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitsmisega tegelevale erisaadikule väljaspool ELi rohkem vahendeid, et ta saaks oma mandaati	34. kordab oma muret mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja veendumusvabaduse õiguse rikkumise pärast; taunib usu- või veendumusidentiteedi ärakasutamist poliitilistel eesmärkidel ning usu- ja veendumusvähemuste hulka kuuluvate inimeste ja usukogukondade tõrjumist teatavates kolmandates riikides; ***märgib murega, et usuliste veendumuste väärkasutamine võib põhjustada soolist vägivalda ja diskrimineerimist, mis mõjutab naisi ja tütarlapsi***

tõhusalt täita; rõhutab, et erisaadik peab jätkama tihedat ja täiendavat koostööd ELi inimõiguste eriesindaja ja nõukogu inimõiguste töörühmaga; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid pingutusi, et kaitsta õigust mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja veendumusvabadusele, tõstataksid need küsimused ÜRO inimõiguste foorumitel ning jätkaksid koostööd asjaomaste ÜRO mehhanismide ja komiteedega;

ebaproportsionaalselt selliste tavade kaudu nagu sundabielud, naiste suguelundite moonutamine, hariduse piiramine ja isikuvabaduste piiramine; soovitab anda usu- ja veendumusvabaduse edendamise ja kaitsmisega tegelevale erisaadikule väljaspool ELi rohkem vahendeid, et ta saaks oma mandaati tõhusalt täita; rõhutab, et erisaadik peab jätkama tihedat ja täiendavat koostööd ELi inimõiguste eriesindaja ja nõukogu inimõiguste töörühmaga; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid suurendaksid pingutusi, et kaitsta õigust mõtte-, südametunnistuse-, usu- ja veendumusvabadusele, tõstataksid need küsimused ÜRO inimõiguste foorumitel ning jätkaksid koostööd asjaomaste ÜRO mehhanismide ja komiteedega;

Muudatusettepanek 58

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 35

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
35. rõhutab väljendusvabaduse ja usaldusväärse teabe kättesaadavuse tähtsust demokraatia ja ***eduka*** kodanikuühiskonna tegutsemisruumi säilitamisel; on tõsiselt mures selle pärast, et paljudes maailma riikides piiratakse aina rohkem ***väljendusvabadust***, eriti ajakirjanike väljendusvabadust tsensuuri või sunnitud enesetsensuuri ning terrorismi- või korruptsioonivastaste seaduste kuritarvitamise kaudu, et ajakirjanikke ja ***kodanikuühiskonna organisatsioone*** alla suruda; väljendab lisaks muret ajakirjanike ja meediatöötajate füüsilise turvalisuse pärast ning nende sihtmärgiks olemise pärast konfliktipiirkondades;	35. rõhutab väljendusvabaduse ja usaldusväärse ***sõltumatu*** teabe ***piiramatu*** kättesaadavuse tähtsust demokraatia ***ning eduka*** ja ***vaba, manipuleerimise ja piiranguteta*** kodanikuühiskonna tegutsemisruumi säilitamisel; on tõsiselt mures selle pärast, et paljudes maailma riikides piiratakse aina rohkem ***väljendus- ja kogunemisvabadust***, eriti ajakirjanike väljendusvabadust tsensuuri või sunnitud enesetsensuuri ning terrorismi- või korruptsioonivastaste seaduste kuritarvitamise kaudu, et ajakirjanikke***, kodanikuühiskonna organisatsioone, opositsioonipoliitikuid*** ja ***halvimal juhul juriste*** alla suruda; väljendab lisaks muret ***opositsioonipoliitikute, dissidentide, juristide,*** ajakirjanike ja meediatöötajate füüsilise turvalisuse pärast ning nende sihtmärgiks olemise pärast

konfliktipiirkondades;

Muudatusettepanek 59

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 39

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
39. mõistab hukka asjaolu, et autoritaarsetes ja illiberaalsetes režiimides ei austata õigust osaleda vabadel ja õiglastel valimistel; rõhutab, et need režiimid viivad ellu võltsitud valimisi oma võimu kindlustamiseks, kuna neil puudub tõeline poliitiline konkurents ja pluralism;	39. mõistab hukka asjaolu, et autoritaarsetes ja illiberaalsetes režiimides ei austata õigust osaleda vabadel ja õiglastel valimistel; rõhutab, et need režiimid viivad ellu võltsitud valimisi oma võimu kindlustamiseks, kuna neil puudub tõeline poliitiline konkurents ja pluralism; ***rõhutab, kui oluline on edendada naiste hulgas poliitilist juhtimist ja osalemist, et tugevdada demokraatlikke protsesse ja tagada mitmekesine esindatus;***

Muudatusettepanek 60
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 41

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
41. rõhutab, et paljudes maailma piirkondades on mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (MVKEd) sageli kohaliku majanduse liikumapanev jõud; rõhutab, et MVKEd moodustavad 90 % äriühingutest, 60–70 % tööhõivest ja 50 % sisemajanduse koguproduktist kogu maailmas; rõhutab MVKEde tähtsust nende panuses kestliku arengu tegevuskavasse 2030 ja kestliku arengu eesmärkide, nimelt vaesuse kaotamise ja kõigile inimväärse töö tagamise eesmärkide saavutamisse;	41. rõhutab, et paljudes maailma piirkondades on mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (MVKEd) sageli kohaliku majanduse liikumapanev jõud; rõhutab, et MVKEd moodustavad 90 % äriühingutest, 60–70 % tööhõivest ja 50 % sisemajanduse koguproduktist kogu maailmas; ***tunnistab, et naiste juhitavad MVKEd võivad ressurssidele ja võimalustele juurdepääsul seista silmitsi ainulaadsete probleemidega, mis on osaliselt tingitud süsteemsest soolisest diskrimineerimisest; rõhutab vajadust toetada nende kasvu ja kaasamist, et säilitada konkurentsivõime ülemaailmsel turul, ja tagada piisav juurdepääs laenudele ja krediidile, äriinglitele ja riskikapitalistidele, mida tuleks edendada ELi programmide ja fondide ning Euroopa Investeerimispanga kaudu, et***

võimaldada juurdepääsu mikrorahastamisele; rõhutab, et EL ja liikmesriigid peavad kõrvaldama takistused, mis ei lase naistel alustada ja omada ettevõtteid, et ületada sooline ebavõrdsus ettevõtluses; rõhutab MVKEde tähtsust nende panuses kestliku arengu tegevuskavasse 2030 ja kestliku arengu eesmärkide, nimelt vaesuse kaotamise ja kõigile inimväärse töö tagamise eesmärkide saavutamisse;

Muudatusettepanek 61
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 42

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
42. tunneb muret ohu pärast, mida tehisintellekt võib tekitada demokraatiale ja inimõigustele, ***eriti*** kui ***see*** ei ***ole asjakohaselt reguleeritud***; väljendab heameelt nõukogu 26. juuni 2023. aasta järelduste üle digidiplomaatia kohta, et tugevdada ELi rolli ja juhtpositsiooni üleilmses digitaalses juhtimises, eelkõige tema positsiooni ülemaailmsete digireeglite kujundajana; väljendab sellega seoses heameelt ELi tehisintellekti käsitleva määruse vastuvõtmise üle, mille eesmärk on ühtlustada inimõiguste kaitsmise eesmärgil tehisintellekti käsitlevad normid, ja kasu üle, mida tehisintellekt võib inimeste heaolule tuua; võtab murega teadmiseks asjaolu, et võltssisutööstus, sealhulgas tehisintellekti kiire areng ja sellest tulenev desinformatsiooni loojate võimestamine, kahjustab õigust teabele ja ajakirjandusvabadust***[12]***;	42. tunneb muret ohu pärast, mida tehisintellekt võib tekitada demokraatiale ja inimõigustele, ***kuid tunnistab ka tehisintellekti ja uute tehnoloogiate eeliseid; kordab vajadust pöörata poliitikas suuremat tähelepanu põhjalikele muutustele, mis kaasnevad tehisintellektisüsteemidega, mis võivad muu hulgas aidata edendada soolist võrdõiguslikkust ning kõigi naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist; juhib tähelepanu ohule, et tehisintellekti kaudu tekitatakse või põlistatakse soolist ebavõrdsust ja eelarvamusi meie ühiskonnas ning et asjakohaste meetmete võtmata jätmise korral soodustatakse naistevastast küber- ja füüsilist vägivalda; väljendab heameelt selle üle, et võeti vastu ELi tehisintellekti käsitlev määrus, mis hõlmab põhiõiguste ja soolise võrdõiguslikkuse kõrgetasemelist kaitset ning mille eesmärk on ühtlustada tehisintellekti käsitlevaid norme inimõiguste kaitsmiseks, samuti väljendab heameelt eeliste üle, mida tehisintellekt võib anda inimeste heaolule; väljendab heameelt Euroopa Nõukogu esimese tehisintellekti, inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki käsitleva raamkonventsiooni vastuvõtmise üle; rõhutab,*** kui ***oluline on***

teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika (STEM) alane haridus, et anda naistele ja tütarlastele tulevikule orienteeritud oskused, võimaldades juurdepääsu tööhõivele ja nõrgestades soostereotüüpe, mille puhul on traditsiooniliselt peetud neid valdkondi sellisteks, kus ülekaalus on mehed; nõuab, et EL, liikmesriigid ja rahvusvahelised partnerid suurendaksid ülemaailmseid pingutusi, et edendada ja julgustada teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika õppimist varasest east alates, tagamaks, et tütarlapsed ja naised ei ***satuks hiljem teadus- ja tehnikavaldkonnas tööd otsides ebaõiglasesse olukorda, suurendades tütarlaste ja naiste juurdepääsu STEM- ja IKT-alasele haridusele ja karjäärile ning nende juhtpositsiooni nendes valdkondades; rõhutab, et sooline võrdõiguslikkus peab olema tehisintellektisüsteemide kontseptuaalse kujundamise ja ehitamise protsessis prioriteet***; väljendab heameelt nõukogu 26. juuni 2023. aasta järelduste üle digidiplomaatia kohta, et tugevdada ELi rolli ja juhtpositsiooni üleilmses digitaalses juhtimises, eelkõige tema positsiooni ülemaailmsete digireeglite kujundajana; väljendab sellega seoses heameelt ELi tehisintellekti käsitleva määruse vastuvõtmise üle, mille eesmärk on ühtlustada inimõiguste kaitsmise eesmärgil tehisintellekti käsitlevad normid, ja kasu üle, mida tehisintellekt võib inimeste heaolule tuua; võtab murega teadmiseks asjaolu, et võltssisutööstus, sealhulgas tehisintellekti kiire areng ja sellest tulenev desinformatsiooni loojate võimestamine, kahjustab õigust teabele ja ajakirjandusvabadust[1a];

[1a] ***Piirideta Reporterid, „2023 World Press Freedom Index – journalism threatened by fake content industry“ (2023. aasta maailma ajakirjandusvabaduse indeks – võltssisutööstusest ohustatud***

	ajakirjandus), https://rsf.org/en/2023-world-press-freedom-index-journalism-threatened-fake-content-industry.
[12] Piirideta Reporterid, „2023 World Press Freedom Index – journalism threatened by fake content industry“ (2023. aasta maailma ajakirjandusvabaduse indeks – võltssisutööstusest ohustatud ajakirjandus), https://rsf.org/en/2023-world-press-freedom-index-journalism-threatened-fake-content-industry.	

Muudatusettepanek 62

Resolutsiooni ettepanek
Punkt 42 a (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	42a. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Nõukogu võttis 2024. aasta mais vastu esimese tehisintellekti, inimõigusi, demokraatiat ja õigusriiki käsitleva raamkonventsiooni, mille eesmärk on tagada, et tehisintellektisüsteemide kogu olelusringi jooksul toimuv tegevus on täielikult kooskõlas inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtetega; kordab vajadust pöörata seadusandluses suuremat tähelepanu põhjalikele muutustele, mis tulenevad tehisintellektisüsteemide olelusringi jooksul toimuvast tegevusest, mis võib edendada inimeste jõukust, individuaalset ja sotsiaalset heaolu, kestlikku arengut, soolist võrdõiguslikkust ning kõigi naiste ja tütarlaste mõjuvõimu suurendamist, kuid ka tekitada või süvendada ebavõrdsust ning soodustada küber- ja füüsilist vägivalda, sealhulgas vägivalda, mida kogevad vähekaitstud olukorras olevad naised ja üksikisikud;

Muudatusettepanek 63

Resolutsiooni ettepanek

Punkt 42 b (uus)

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	42b. kordab vajadust luua ülemaailmselt kohaldatav õigusraamistik, milles on sätestatud üldpõhimõtted ja ühised reeglid, et reguleerida tegevust kogu tehisintellektisüsteemide olelusringi jooksul, säilitades tulemuslikult ühised väärtused ja kasutades tehisintellektist saadavat kasu, et edendada selliseid väärtusi viisil, mis soodustab vastutustundlikku innovatsiooni; julgustab ELi sellise õigusloomealase innovatsiooni eest seisma ning kutsub seetõttu komisjoni üles keskenduma täpsemalt ohtudele ja võimalustele, mida sellised masinõppesüsteemid inimõiguste, demokraatia ning võrdsete võimaluste ja naistevastase vägivalla ennetamise valdkonnas kaasa toovad;

Muudatusettepanek 64
Resolutsiooni ettepanek
Punkt 43

Resolutsiooni ettepanek	*Muudatusettepanek*
43. rõhutab, et internet peaks olema koht, kus valitseb väljendusvabadus; ***on siiski seisukohal, et üksikisikute õigusi tuleb austada***; on arvamusel, et kohaldataval juhul tuleks seda, mida peetakse ebaseaduslikuks väljaspool internetti, pidada ebaseaduslikuks ka internetis; väljendab muret internetiühenduse sagenevate katkestamiste pärast; rõhutab, et internetiühenduse katkestamist kasutavad sageli autoritaarsed režiimid muu hulgas poliitiliste teisitimõtlejate vaigistamiseks ja poliitilise vabaduse piiramiseks; nõuab tungivalt, et EL võitleks selle murettekitava nähtuse vastu;	43. rõhutab, et ***kõikide üksikisikute õigusi tuleb austada; on siiski seisukohal, et*** internet peaks olema koht, kus valitseb väljendusvabadus; ***rõhutab naiste ja tütarlaste ebaproportsionaalset ahistamist ja (seksuaalset) väärkohtlemist internetis***; on arvamusel, et kohaldataval juhul tuleks seda, mida peetakse ebaseaduslikuks väljaspool internetti, pidada ebaseaduslikuks ka internetis***; taunib tehisintellekti tekitatud süvavõltsingute ja muul viisil kuritahtlike kujutiste kasutamist naiste ja tütarlaste vastu, millel kõigel võib olla laastav mõju naiste füüsilisele ja vaimsele tervisele; nõuab tungivalt, et EL rakendaks kaitsemeetmeid, et avastada ja ennetada kahjulikke süvavõltsinguid ning tegeleda tehisintellekti käsitlevates õigusaktides***

soospetsiifiliste digitaalsete ohtudega; väljendab muret internetiühenduse sagenevate katkestamiste pärast; rõhutab, et internetiühenduse katkestamist kasutavad sageli autoritaarsed režiimid muu hulgas poliitiliste teisitimõtlejate vaigistamiseks ja poliitilise vabaduse piiramiseks; nõuab tungivalt, et EL võitleks selle murettekitava nähtuse vastu;

LISA: ÜKSUSED VÕI ISIKUD, KELLELT ARVAMUSE RAPORTÖÖR SAI SISENDMATERJALI

Arvamuse raportöör kinnitab oma ainuvastutusel, et ei saanud mingit sisendmaterjali üksuselt või isikult, kes tuleks kodukorra I lisa artikli 8 kohaselt käesolevas lisas ära märkida.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	12.12.2024
Lõpphääletuse tulemus	+: 24 –: 10 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Irmhild Boßdorf, Mélissa Camara, Margarita de la Pisa Carrión, Valérie Devaux, Elisabeth Dieringer, Viktória Ferenc, Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Alexandra Geese, Arba Kokalari, Sebastian Kruis, Judita Laššáková, Eleonora Meleti, Irene Montero, Carolina Morace, Alessandra Moretti, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus, Benedetta Scuderi, Laurence Trochu, Maria Walsh, Lucia Yar, Dainius Žalimas
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Kathleen Funchion, Elisabeth Grossmann, Billy Kelleher
Lõpphääletuse ajal kohal olnud parlamendiliikmed kodukorra art 216 lg 7 alusel	Fredis Beleris, Jorge Buxadé Villalba, Mélanie Disdier, Geadis Geadi, Lukas Mandl, Alexandra Mehnert

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

24	+
PPE	Fredis Beleris, Arba Kokalari, Lukas Mandl, Alexandra Mehnert, Eleonora Meleti, Mirosława Nykiel, Giusi Princi, Maria Walsh
Renew	Valérie Devaux, Billy Kelleher, Lucia Yar, Dainius Žalimas
S&D	Heléne Fritzon, Lina Gálvez, Elisabeth Grossmann, Alessandra Moretti, Emma Rafowicz, Joanna Scheuring-Wielgus
The Left	Kathleen Funchion, Irene Montero, Carolina Morace
Verts/ALE	Mélissa Camara, Alexandra Geese, Benedetta Scuderi

10	-
ECR	Geadis Geadi, Laurence Trochu
ESN	Irmhild Boßdorf
NI	Judita Laššáková
PfE	Jorge Buxadé Villalba, Elisabeth Dieringer, Mélanie Disdier, Viktória Ferenc, Sebastian Kruis, Margarita de la Pisa Carrión

0	0

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu